

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Úněticích

Kostel v Úněticích založil r. 1132 Zbyhněv, syn Bohuna a Boženy, kněz a kanovník sv. Marie. Ustanovil při něm dva kanovníky Rasa a Bezděda. K výživě jim i budoucím správcům kostela dal své dědictví v Úněticích: les Roveň s polem, les zvaný Skála s polem, několik rolí, luk a mlýn na potoce Slativnice – nyní zvaný Únětický potok.

V zakládací listině si Zbyhněv vymínil, aby byl pohřben v únětickém kostele „vedle jámy do níž se vylévá křesťní voda“.

Nadání zakladatele bylo potvrzeno od krále Přemysla Otakara I. i Václava I., který k němu přidal další pozemek a odevzdal ves i kostel s podacím právem kapitule u sv. Víta r. 1233.

Únětický kostel se připomíná r. 1352 mezi farními kostely řípského vikariátu.

Původní kostel byl vystavěn - soudě podle zbytků staré stavby – ve slohu románském. Byly v něm čtyři oltáře – Nanebevzetí Panny Marie, sv. Václava, a sv. Kříže, a sv. Jana.

V první polovině 18. století byl stav budovy kostela velice ubohý, hrozil sesutím. R. 1753 musila být nejvyšší část věže kostela urychleně snesena.

Roku 1759 odkázal zdejší farář Nespěšný svoje značné jmění kostelu. Bylo ho použito nejprve ke stavbě únětické školy a později ke stavbě nového únětického kostela.

V létech 1766-72 byl kostel od zákl. přestavěn ve slohu barokním – dostal dnešní podobu. Nově konsekrován byl 17. srpna 1783.

Hlavní oltář je barokní – tumba je zdobena kapitulním znakem. Po stranách retabula, v němž je tabernákl s výstavním trůnem, jsou branky, na nich pod sochami sv. Jáchyma a sv. Anny jsou malované znaky: kanovníka Jana Jáchyma Hrobčického z Hrobčic (zemř. 1778) a ještě jiného kanovníka – mecenášů, jejichž nákladem byl oltář v obnoveném kostele pořízen.

Nad oltářem je veliký barokní rámeček nesený anděly a v něm obraz „Nanebevzetí Panny Marie“ od Ignáce Raaba z r. 1747 přenesený ze starého kostela. Také socha Únětické madony stála již ve starém kostele před jeho přestavbou. Okna po stranách presbytáře jsou zasklena katedrálním sklem s medailony „Srdce Páně“ a „Srdce Panny Marie“ z r. 1907. Při vítězném oblouku na evangelní straně je barokní kazatelna, na jejímž řečništi je rovněž znak Hrobčického. Při bočních stranách lodi stojí barokní oltářičky s vyřezávanými baldachýny a draperiemi, na nich jsou obrazy sv. Vojtěcha a sv. Barbory.

V letech 1970-73 došlo k velkorysé restauraci únětického kostela. Bylo provedeno přeložení krytiny, obnovena fasáda kostela, byl vkusně vydlážděn prostor na jižní straně kostela. Objekt, který byl zříceninou, je nyní opět středem celé farnosti.

(přepsal B.Sommer, 12/2015)